

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om utbildning av förare för behörighet AM;

TSFS 20[År]:[Nr]

Utkom från trycket
den [Välj ett datum]

beslutade den [Välj ett datum].

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar samt beslutar följande allmänna råd.

VÄGTRAFIK

[Skriv underserie]

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om utbildning till förare av mopeder klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar och förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

2 § Utbildningen ska omfatta praktisk undervisning för

1. tvåhjulig moped,
2. trehjulig moped,
3. fyrehjulig moped, eller
4. kombinationer av 1–3.

Bestämmelserna i dessa föreskrifter gäller utbildning oavsett vilket slag av moped som används om inget annat anges.

2 kap. Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning

1 § Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning till förare av moped klass I ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som styrelsen tillhandahåller.

2 § Till ansökan ska bifogas

1. ett högst tre månader gammalt bevis från Bolagsverket om att sökanden inte är försatt i konkurs, om sökanden är en fysisk person, eller ett registreringsbevis från Bolagsverket, om sökanden är en juridisk person,

2. namn och personnummer eller samordningsnummer på den eller de som ges behörighet att företräda utbildningsverksamheten, om sökanden är en juridisk person,

3. namn och personnummer eller samordningsnummer på den eller de lärare som ska undervisa,

4. uppgifter som styrker lämpligheten av den lokal eller de lokaler som ska användas i undervisningen,

5. en undervisningsplan enligt 3 kap. 1 §, och

6. en beskrivning av övningsplatsen för grundläggande manövrering med tvåhjulig moped, om sådan ska användas i undervisningen, där det också framgår hur verksamheten ska kunna bedrivas på ett säkert sätt. En karta eller skiss med måttangivelser som tydligt visar hur platsen är utformad ska bifogas, samt dokumentation som styrker att platsen får användas.

Bevis enligt första stycket 1 behöver inte bifogas om sökanden har annat giltigt tillstånd att bedriva förarutbildning.

För lärare som inte är godkänd trafiklärare ska även dokumentation bifogas som styrker motsvarande kompetens.

3 kap. Krav på utbildningsverksamheten

1 § Utbildningen ska bedrivas enligt undervisningsplanen. Den ska ange innehållet i utbildningen, hur utbildningen ska bedrivas och hur målen i kursplanen ska uppnås för varje slag av moped som används i utbildningen. Därutöver ska den tidsmässiga omfattningen av utbildningen anges, samt hur utbildningstiden fördelas mellan teori, grundläggande manövrering och körning i trafik.

2 § Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

3 § För att få undervisa krävs att läraren

1. har körkort med behörighet B och har haft sådan behörighet under sammanlagt minst tre av de senaste tio åren, och

2. är godkänd som trafiklärare enligt 3 § lagen (1998:493) om trafikskolor eller har motsvarande kompetens.

4 § Utöver 3 § ska läraren för tvåhjulig moped ha antingen

1. körkort med behörighet A1, A2 eller A,

2. körkort med behörighet AM som erhållits genom godkänt kunskapsprov eller genom utbyte av förarbevis för moped klass I, eller

3. intyg från utbildare med tillstånd om genomgången utbildning av förare för behörighet AM på tvåhjulig moped.

Med körkort avses gällande körkort utfärdat i en stat inom EES.

5 § Utbildning får endast bedrivas under förutsättning att

1. antalet elever vid teoretiska delar av utbildningen är högst 16 per utbildningstillfälle,

2. antalet elever per lärare är högst fyra och det finns tillgång till minst en moped per elev vid övningskörning på övningsplats enligt 8 § andra stycket,

3. läraren och eleverna är samtidigt närvarande vid undervisningen, och
4. utbildningslokalen och övningsområdet är lämpliga för ändamålet med hänsyn till antalet elever och valet av undervisningsmetodik.

6 § Den som har tillstånd att bedriva AM-utbildning ska föra register över elever som genomgår eller genomgått utbildningen under åtminstone innevarande och föregående år. I registret ska det finnas uppgifter om elevernas namn, personnummer eller samordningsnummer och datum för rapportering av genomförd utbildning.

7 § Trots 5 § 3 får en mindre del av teoriutbildningen bedrivas som fjärrundervisning. Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid.

För fjärrundervisning gäller följande villkor:

1. Det ska särskilt beskrivas i undervisningsplanen hur den delen av utbildningen ska genomföras samt dess omfattning i tid.
2. Antalet elever per utbildningstillfälle ska vara **högst åtta** och samtliga ska delta via fjärrundervisning.
3. Den tekniska lösningen för fjärrundervisning ska vara **lämplig** för sitt ändamål, och läraren och eleverna ska kunna **se, höra och kommunicera** med varandra under utbildningen.
4. Det ska finnas rutiner för att **kompensera utbildningstid** som uteblivit på grund av tekniska störningar.

Allmänna råd

För att undvika att undervisningstid går förlorad på grund av tekniska störningar bör läraren, innan utbildningen påbörjas, kontrollera med varje elev att uppkopplingen och den tekniska lösningen fungerar på ett bra sätt.

Grundläggande manöverträning

8 § Eleven ska ha genomgått grundläggande manöverträning på lämplig plats innan övningskörning i gatu- och landsvägstrafik äger rum.

Grundläggande manöverträning ska ske på verksamhetens övningsplats. Övningsplatsen ska ha en lämplig utformning med hänsyn till säkerheten och den föreskrivna utbildningen så att övningarna kan genomföras i en färdhastighet som ger eleven möjlighet att nå målen i kursplanen. In- och utfarter ska vara anordnade så att annan trafik inte förekommer på övningsplatsen under manöverträningen.

Krav på fordon

9 § De mopeder som används vid utbildningen ska vara registrerade i vägtrafikregistret som moped klass I och vara lämpliga för utbildningen.

Undervisningstid

10 § Den teoretiska undervisningen ska omfatta minst tio timmar och vara lärarledd.

Praktisk undervisning ska uppgå till minst sju timmar, varav minst fem timmar körning i gatu- och landsvägstrafik.

Allmänna råd

För att ge eleverna möjlighet att reflektera över utbildningsinnehållet och sin egen förmåga, bör både den teoretiska och praktiska undervisningen fördelas över flera dagar.

Utbildningspassen bör inte vara för långa.

11 § I undervisningstiden ingår inte raster.

Krav på skyddsutrustning

12 § Läraren ansvarar för att körning vid praktisk undervisning inte genomförs utan att eleven använder skyddshjälm och ändamålsenlig skyddsutrustning. Utrustningen ska bestå av hjälm, ryggskydd, handskar, stabila skor och heltäckande klädsel.

Första stycket gäller inte körning med moped med karosseri.

Identitetskontroll och rapportering

13 § Läraren ansvarar för att säkerställa att eleverna är de som de uppger sig vara genom identitetskontroll under utbildningen.

14 § Rapportering enligt 7 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar ska ske omgående när utbildningen genomförts och eleven uppnått kursplanens mål. Rapporteringen ska ske genom elektronisk överföring i ett system som Transportstyrelsen tillhandahåller.

Vid rapporteringen ska den som rapporterar försäkra på heder och samvete att de uppgifter som lämnas är korrekta.

Ändring av verksamheten

15 § Följande uppgifter ska anmälas till Transportstyrelsen utan dröjsmål

1. ändring av verksamhetens namn,
2. ändring av rätten att teckna företagets firma,
3. byte av lokal för undervisning eller övningsplats för den grundläggande manöverträningen,
4. ändring av uppgifter eller handlingar som lämnats i ansökan enligt 2 kap. 2 § första stycket 2–6,
5. utökning av verksamheten till annan plats, och
6. personalförändringar.

Till en anmälan enligt första stycket 6 ska, för lärare som inte är godkänd trafiklärare, dokumentation bifogas som styrker motsvarande kompetens.

Registreringsbevis ska bifogas när anmälan gäller ändring enligt första stycket 1 och 2.

4 kap. Kursplan

Kursplanens uppbyggnad och struktur

1 § Utbildningen ska innehålla följande moment

1. manövrering, fordon och miljö,
2. körning i olika trafikmiljöer,
3. körning med moped i speciella sammanhang, och
4. personliga förutsättningar och mål.

De fyra momenten ska delas upp på följande två kunskapsområden

1. teori och färdighet, och
2. självvärdering.

2 § De aktiva verb som används i kursplanen har följande betydelse.

<i>accepterar</i>	eleven har tagit ställning till ett visst synsätt
<i>anpassar</i>	eleven justerar sitt beteende till en viss nivå
<i>använder, kör, tillämpar, uppvisar, visar</i>	eleven gör något utifrån sin kunskap
<i>bedömer</i>	eleven bedömer sin förmåga
<i>identifierar, förutser</i>	eleven känner igen något och kan motivera varför
<i>redogör</i>	eleven beskriver och reflekterar över ett kunskapsområde eller händelseförlopp
<i>utför</i>	eleven utför en uppgift
<i>värderar</i>	eleven tar ställning och kan förklara varför
<i>återger</i>	eleven kan återge fakta med viss förståelse av vad fakta står för

Manövrering, fordon och miljö

Syfte

3 § Momentet manövrering, fordon och miljö syftar till att eleven ska få grundläggande kunskaper i hur man manövrerar sin moped på ett säkert och miljövänligt sätt. Samtidigt ska eleven få en realistisk uppfattning om sin egen förmåga att göra detta. I momentet ingår att eleven ska lära sig att använda

situationsanpassad körteknik i olika situationer och betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning på rätt sätt. Eleven ska få kunskap om mopedens konstruktion, funktion, olika skyddssystem och sambanden mellan körsätt och miljöpåverkan. Dessutom ska eleven få möjlighet att reflektera över sin egen förmåga och händelser under utbildningen.

Teori och färdighet

4 § Målet är uppnått när eleven

1. återger

- faktorer som påverkar mopedens köregenskaper såväl positivt som negativt,
- körtekniker som kan nyttjas för att köra mopeden på ett säkert och miljömedvetet sätt,
- mopedens konstruktion och funktioner samt hur dessa inverkar på säkerhet och miljö,
- betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning vid körning med moped utan karosseri,
- betydelsen av att använda bilbälte i en tre- eller fyrhjulig moped med karosseri,
- betydelsen av att LGF-skylten på en tre- eller fyrhjulig moped är rätt monterad och väl synlig,
- väglagets påverkan på mopedens köregenskaper,
- sambandet mellan körteknik och mopedens uppträdande,
- naturlagarnas inverkan på mopedens rörelse,
- hur man identifierar risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera, och
- regler och bestämmelser som finns inom momentet manövrering, fordon och miljö, exempelvis hastighetsbegränsningar, däck och förutsättningar för passagerare,

2. utför

- enklare kontroller och föreslår eventuella åtgärder på mopeden så att den blir trafiksäker,
- effektiv bromsning från olika hastigheter upp till och med 45 km/tim,
- körning med passagerare (endast tvåhjulig moped), och
- backning och parkering,

3. uppvisar

- en godtagbar balans vid krypkörning (endast tvåhjulig moped), och
- en rutinmässig manövrering av mopeden,

4. använder

- reglage på ett korrekt sätt,
- situationsanpassad körteknik i olika situationer, och
- personlig skyddsutrustning eller bilbälte, samt

5. identifierar

- risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera, och
- risker förknippade med körning med passagerare.

Självvärdering

5 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* sin förmåga

- att manövrera en moped på ett säkert sätt,
- att klara en uppkommen krissituation, och
- att upptäcka risker förknippade med mopedens funktion och manövrering.

Körning i olika trafikmiljöer

Syfte

6 § Momentet körning i olika trafikmiljöer, inom och utom tätbebyggt område, syftar till eleven ska förstå vikten av att köra moped på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden. Momentet syftar också till eleven ska förstå vikten av att vara förutseende, upptäcka risker och att köra med sådana säkerhetsmarginaler att han eller hon inte blir inblandad i kritiska situationer. I detta ingår att eleven ska anpassa sin körning, som till exempel hastighet och placering, utifrån de omständigheter som råder. Momentet syftar dessutom till att ge kunskap om och förståelse för varför trafikregler finns och hur de ska följas. Ett annat syfte är att minska konsekvenserna efter en trafikolycka genom att förmedla kunskap om första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka. Dessutom ska eleven få möjlighet att reflektera över sin egen förmåga och händelser under utbildningen.

Teori och färdighet

7 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för
 - de trafikregler som gäller för körning med moped,
 - konsekvenser av olika händelseförlopp,
 - hastighetens inverkan för risken att dödas eller skadas i trafiken, och
 - rättsliga och andra konsekvenser vid överträdelse av trafikregler,
2. *återger* hur man ger första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka,
3. *tillämpar* regler som gäller för körning med moped,
4. *visar*
 - situationsanpassad avsökning i olika trafikmiljöer, och
 - gott omdöme i samspelet med andra trafikanter,
5. *kör* med tillräckliga säkerhetsmarginaler,

6. *anpassar* hastighet, placering och övrig körning utifrån de omständigheter som råder,

7. *identifierar*

– risker i olika trafiksituationer och trafikmiljöer,

– risker förknippade med olika vägförhållanden, och

– risker förknippade med andra trafikanters svårigheter att upptäcka mopeder i trafiken, samt

8. *förutser* olika händelseförlopp i trafiken.

Självvärdering

8 § Målet är uppnått när eleven

1. *värderar*

– konsekvenserna av sin egen erfarenhet av körning med moped,

– det egna körbeteendet, och

– sin förmåga att ge första hjälpen och kunna vidta rätt åtgärder vid en trafikolycka.

2. *accepterar* ett kritiskt tänkande om det egna körbeteendet.

Körning med moped i speciella sammanhang

Syfte

9 § Momentet körning med moped i speciella sammanhang syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på till exempel vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en körning ska genomföras. Kunskapen ska kunna användas för att köra så miljövänligt som möjligt samtidigt som körning under riskfyllda förhållanden som halt väglag, svåra väderleksförhållanden eller liknande undviks. Dessutom syftar momentet till att förmedla kunskap som visar att påverkan av alkohol, trötthet eller liknande ökar olycks- och skaderisken och därför inte är förenligt med mopedkörning.

Teori

10 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för

– hur påverkan av medicin, alkohol, andra droger, stress och trötthet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,

– hur användning av mobiltelefon och annan kommunikationsutrustning påverkar trafiksäkerhet,

– hur stoppsträckans längd påverkas av distraktion, hastighet och väglag med olika friktion,

– risker med, och konsekvenser av, ouppmärksamhet och distraktion,

– riskerna med att överskatta sin förmåga samt anledningar till och konsekvenser av detta,

2. återger

- hur val av färdmedel, resällskap och färdväg påverkar trafiksäkerhet och miljö,
- hur mopedkörning vid olika tidpunkter på dygnet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,
- hur mörker, sikt- eller väderleksförhållanden och olika väglag påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet, och
- svårigheten att på ett säkert sätt bedöma väglag vid olika väderförhållanden.

Självvärdering

11 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* hur egna val och motiv till mopedkörning kan påverka det egna förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön.

Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

Syfte

12 § Momentet personliga förutsättningar och målsättningar i livet syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar rollen som mopedförare. Eleven ska inse hur förarbeteende och olycksrisk har samband med viljan att följa regler och bestämmelser samt faktorer som ålder, kön, fysiska begränsningar, personlighet, attityd, livsstil, social bakgrund, utbildning och grupptillhörighet. Genom att förstå dessa samband förväntas eleven få bättre förutsättningar att anpassa sin körning så att risker förknippade med de egna förutsättningarna beaktas.

Teori

13 § Målet är uppnått när eleven

1. återger

- hur personliga livsförutsättningar och faktorer som kön, ålder, personlighet, attityd, livsstil och grupptillhörighet påverkar trafiksäkerheten,
- hur man undviker att använda mopeden som ett medel för sökande efter spänning, och
- hur olika val av transportslag kan påverka trafiksäkerhet och miljö,

2. redogör för

- hur gruptryck uppstår och hur det kan påverka förarbeteende och trafiksäkerhet,
- hur medvetna eller impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek eller liknande kan påverka förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön (buller och avgaser), och
- hur bristande vilja att följa regler påverkar säkerhet och miljö.

Självvärdering

14 § Målet är uppnått när eleven *värderar* sin förmåga

- att stå emot effekterna av gruppsyck, och
- att motstå impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etcetera.

5 kap. Tillsyn

1 § Vid tillsynen ska verksamhetens personal vara närvarande i den utsträckning Transportstyrelsen begär.

6 kap. Undantag

1 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

-
1. Denna författning träder i kraft den 1 december 2025.
 2. Genom författningen upphävs Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:12) om utbildning av förare för behörighet AM.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Susanne Alger
(Väg och järnväg)